

Nro. 39.

**A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Indult Bétsből, Kedden Május 15-ik napján
1804-ik esztendőben.*

Frantzia Respublika.

Páris, Május 15-öd napján. — Néhány he-
te már, hogy a' Moniteurnek minden darabjait
azok az örvendező jelentések töltik, a' mellyek az
Első Konzul élete ellen való utóbbi öszfizeesküvés-
nek kinyilatkozására nézve, külömbkülömb Depar-
tamentomoktól küldettettek s hozzá, és mellyek-
ben többire az a' nevezetes fordúlt elő, hogy mely
igen ohajtáná a' nemzet, hogy az uralkodói mélt-
óság allandóbb lábra állittódjék, és a' Bonaparte
Familiában megörökösítették. —

Ez az ohajtas, a' mai napon hivatal szerént mun-
kába vétetődék. A' Tribunátus rendkívül való

üléft tartván má déli egy órakor, az Elölülő ilyen jelentéssel kezdte el a' tanátskozáft: — „

„A' mi kollégánk Cürée, egy törvényprojektomot iratott-bé April. 23 kán a' jegyzökönyvbe a' vitatás alá leendő vétetés végett, a' mellyben ezeket kívánja — 1)szor, hogy a' Respublika' kormányoztatása bizattasék egy Császárra (Imperátorra) — 2)szor, hogy ez a' méltóság a' Bonaparte Napoleon, mostani Első Konzúl' familiájában, légyen örökköf — 3)szor, hogy az országláshoz tartozó intézetek, a' mellyek még végképpen meg nem határozottak, mostanában határozatlsanak meg. — Többire, mond továbbá az Elölülő, majd minden tagok béiratták neveiketezen tárgyról való beiféd végett. —

Leg előbb is Cürée állott fel azon indító okokat számlálván egy beifédben elő, a' melyekre nézve ő a' feltett projektomnak megerőfittetését javasolja. Vifzfza ment a' revoluzciónak kezdetére, az 1789 ik esztendőre, azt mondván, hogy akkor az előbbeni alkotmánynak megváltozása után 30 millió embereknek kívánságok lett volna az, hogy az ő munkájokat; a' Finántziának rendbeifzedődése, a' békességnek a' győzedelmek által való helyreállittatása, 's a' szent Oltárok' ditsőségének vifzfzaadattatása, tegyék tökéletessé. — „Eljutottunk (ezek a' Cürée' szavai) arra az időpontra, a' mellyen az úgy nevezett Convent (Nemzeti Gyűlés) meggyott bennünket; a' mi kötelességünk végre hajtani, a' mit az elkezdett. Az egész tábor' és nép' akarátja, hogy az országlás örökkösé legyen annak a' vezérnek familiájában, a' ki oly sokáig első katona volt közöttünk, annakelőtte, hogy első Magistratualis személfyé lett volna.

Nem láthatók néki illendőbb nevezetet a' Császári nevezetnél. Ha ez a' nevezet (Imperator), győzedelmes' Konzúlt teszzen, ki érdemli meg azt jobban közöttünk, mint ő? Az én kívánságom az, hogy ezen dolgot, a' melly a' nemzet akarátja, terjefszük a' Szenátus' eleibe. Tribúnusok! nintsen ideje a' lalsúságnak, az idő halad; a' Bonaparte' száadjának 4 ik esztendeje telik; a' Nemzet egy felséges főt kíván. &c.

A' Tribunátus rendeléft tett ezen beszédnek hat exemplárokban leendő kinyomtatódása felől. — Cürée után beszéltettek, Simeon, Jaubert és mások sokan: hanem minnyájok között Carrion Nizas mondott el leg fontosabb beszédet. Negyvenöt Tribúnusok irták vólt be a' neveiket az eránt, hogy beszédeket fognak tartani; melyre nézve azt végezte a' Gyűlés, hogy egy tizenegy tagokból álló Commissió eleibe terjefsződjön további megvizsgáltatás végett a' feltett tárgy.

„De (így szoll Carnot) ő kikéri magának, hogy ő is mondhatta elő egy közönséges beszédben a' maga vélekedését, annyival is inkább, minekutánna a' többi Orátorok mind a' Cürée' projektomának fogták volna pártját, ő annak ellene akarja magát szegezni. — Jó leszzen, beszéllhet ő is (mond az Elölülő) tsakhogy írassa bé magát ő is előre rendezzen, mint mások. — Ezzel másnapra halasztódott a' további vetélkedés.

Páris April. 28-kán. — „Az Első Konzúl az Invalidusok Gubernatorává, nevezte Szenátor Serruriert, a' melyről ilyen jelentéft küldött a' Szenatusnak: — „

„Szenátorok! En az Invalidusok' Gubernatorává neveztem Szenátor Serruriert. Szeretem, ha

úgy gondolkodtok, hogy ez a' tisztség megállhat a' Szenátori méltósággal egygyütt. Semmi nem érdelmi a' haza' figyelmettségét oly erőfőn, mint ezeknek a' nyóltz ezer derék katonáknak bóldogíttatások, a' kiknek testeiket ennyi ditsőfféges sebek fedezik, és a' kik illy sok vezedelmek közzül menekedtek ki. Kinek gondviselése alá lehetne ezeket bízni, inkább, mint azon idős katonáéra, a' ki őket a' leg terhesebb időkben vezérelvén a' győzedelemre, mindenkor a' leg szorosabb hadi fenyték' 's azon megrettenhetetlen bátorság' tüköre gyanánt fozgált nékiek, a' melly a' leg ritkább virtus minden Generálisban. Midőn ezen Invalidusok a' magok Gubernátorjokat annak a' Tanátsnak tagjai között a' Szenátusban ülni szemlélik, a' mellyre annak a' hazának megtartása bizattatott, a' mellynek bóldogítására ő annyi munkát és fáradságot fordítottak; ebben is egy új fundamentomot fognak találni az az eránt való meggyőződésre, hogy én semmit, a' mivel az ő pályafutásokat (a' katonai életet) ditsőffégesebbé és kedvesebbé tehetem, el nem melőzők. — „

• Bonaparte.

A' Moniteurben ilyen megjegyzéft olvasunk az Egyiptomi környülállásokról, nevezetesen az Ali Bascha' megölettetéséről: — „

„Ali Baschát, a' kit Egyiptomi Kormányozóvá nevezett vala a' Porta, olyan nagy tisztelettételekkel fogadták a' Beyk Boulac várossában, hogy ő azok között egészfőn elfelejtkezett a' magára való vigyázásról. Alig lépett bé azon sátorba, a' mellyet egy Bey állíttatott vala fel számára, midőn tudtára adatott, hogy útját ha-

ladék nélkül Belbeis felé vegye, a' hova még azon éjjel útnak is indult egy Mameeluk sereg' őrizete alatt. Az első éjjel Corsim nevű helységben hálván meg, Elphi Bey bérohant hozzá egy Mameelukokból álló csoporttal, és őtet minden hozzá tartozókkal, a' világból irgalom nélkül kivégezte. Ez az Elphi Bey az, a' ki arannyal és útasításokkal rakodva, nem rég tért vala Angliából Egyiptomba visszra. "

Azon betses ajándékok között, a' melyekről már több ízben említettük, hogy Romából Pápa ő Szentsége küldöttelgyen az Első Konzúlnak, találtatik egyebek között: egy nagy óra, a' melly a' Septimius Severus győzedelmi kapuját ábrázolja, és egy leg kényesebb izlés szerént készült márvány kőből való kandalló.

Irtuk volt, hogy a' Törvényhozó Gyűlés a' maga utóbbi elofzlásának alkalmatosságával azt végezte volna, hogy a' tanátskozásának pálotájában Bonapárténak egy leg szebb fejer márvány kőből készittendő állóképe helyhezttetődjőnbé annak emlékezetére, hogy a' Fr. országi újj Polgári Törvényes könyv az ő kórmányozása alatt vitetett légyen tökéletességre. Chaudet nevű ritka mivesre bizatott ezen állóképnek metzése, a' melly minden ruha nélkül a' régi példák szerént, leg feljebb is tsak itt ott valamely paláft által eltakartatva fog készittődni. Sokáig kérdésben forgott, hogy Konzuli ruhában é, vagy pedig meztelen kelleffék annak készittetni; míg végetre a' híres Denon aláírása alatt egy gyökeres előadás jött ki ezen kérdés eránt a' Moniteurben, a' mellyből nevezetesebben a' következendőket lehet megjegyezni: — „

„Ez az állókép (úgymond Denon) egy négy szegeletű fundamentomra (cubusra) helybeztetődik a' Törvényhozó Gyűlés' palotájának közepet- te. Chaudet, a' Gyűlésnek közelébről tartandó ülései alatt fogja azt tökéletességre vinni. Ezához a' Héroszhoz, a' kinek, és azon Gyűléshez, a' mely által ajánltatott, méltó emlékezetofzlop fog lenni. Ennek felállittatása új kezdetet (új epokhá) fog adni a' metzés' mellerségének; hanem midőn ez a' kezdet illy méltóságos ábrázatban tünteti szemünkbe Frantzia országának jövendő sorsát; mi okra nézve nem kellene ezen alkalmatossággal a' mellerségeknek is nevezetesen a' metzés' mellerségének azt a' méltóságot vilfza adni, a' mellyel a' magát a' Görög és Római szép századokban oly kellemetessé tette, és a' mellytől tsak az újjabb efszendők alatt fosztatott meg. Gyáva ellenvetés az, hogy a' Historiai tárgyoknak az efféle képek által lejendő igazságosabb örökösittetések végett, olyanoknak kell ezen állóképeknek lenniök, hogy az akkori századoknak szokásaikra emlékeztessék a' jövendő béli élöket; sem a' Görögök sem a' Rómaiak nem szoktak völt meztelen hassal, karokkal, és lábakkal járnı: azontközben még sem jutott eszékbe az, hogy Héroszaiknak Királyaiknak, és Császfárjaiknak álló képeikre ruházatot adjanak. Az Epaminondas állóképe (a' Napoleon muzeumában) egy paláiba lévén öltöztetve, éppen oly díszes mint nemes. Szembe tünő é, hogy a' Germanicus állóképe meztelen? A' meztelenség olyan elválhatatlan tulajdonság a' metzésben, hogy a' régiek tellyességgel nem hitték, hogy azt a' módiból, a' szokásban lévő ruházatot kinyomhassa. A' mi leg gazdagabb és ditsőllégesebb Orszaglólészé-

künknek, a' XIV-ik Lajos országlásának ideje sem vonhatta ki magát ezen törvény alól (t. i. hogy a' metzsett vagy faragott képek meztelen készítettlenek). Tsak a' festés mesters gének tulajdonsága az, hogy az időhoz vagy korhoz alkalmaztatott ruházatba öltörtethesse a' képeket. — Mint kormányozója ezen dolognak, magamat a' ritkaművesekhez és a' mesterségek' kedvellőihez tsatólván, ezekkel egygyütt a' Törvényhozó Gyűléshez, Bonapartéhoz, és az egész nemzethez járulok, és azon század' nevében, melyben mindennek nagyra kell lenni, azt kívánom, hogy adjuk meg a' képfaragás mesterségének az ő szent tulajdonságát, 's ez által is mutassuk egy példáját a' jó ízlés' vizszaterésének, &c. — Ez szerépt már tsak egy palástot fognak a' Törvényhozó Gyűlés' palotája közepére helyheztetendő Bonaparte' állóképeknek nyakába függészteni.

Nagy Britannia.

London, April. 24 kén: — Miólta Fox, Pitt, Windham, Grenville, 's többek, magokat a' Ministeri részen lévők ellen öszszetsatoltak, ezeknek a' számok szembetünőképpen megkevesedett, amazoké ellenben igen nagyra nevedett. Ezen hónap' 19 kén azt a' projektomot terjesztvén Gr. Carlisle' a' Parlamentom' eleibe, hogy azon tudósításokat, a' mellyek által a' Ministerek a' mostani hadakozás felől Napkeleti Indiában hírt tettek, a' Parlamentomnak mútassák meg, hadd láthassák által ennek tagjai: miként eshetett az, hogy Frantzia Admirális Linois, az Anglus hajós sereg' vezérénél Adm. Rainiernél az ellenségeskedésnek elkezdődését elébb megérthette, holott ha e' nem történt volna, Pondicherinél minden hajóival el-

fogattathatott volna. A' Fő Cancellarius Lord Hawkesbury nem állván rá a' kívánt tudositásoknak a' Parlamentom' eleibe lejendő terjesztésekre, voksolásra került a' dolog mellynek alkalmazásával a' Carlisle' részére 31, a' Ministerekére pedig csak 30 tagok voksoltak.

Hasonlóképpen igen kitettzö vala a' Ministeri részben lévőkkel ellenkezőknék, számoóságok az Alsó Háznak tegnapi ülésében, a' melly ülés béli tárgyat mind két rész olyan fontosnak tartotta, hogy előre mind a' Ministeri mind az ellenkező részben lévők, hivogató tzedulákat küldöztenek barátjaikhoz, hogy ha lehet a' tanátskozásból egygyik is ki ne maradjon. A' vetélkedés tárgya, a' mellyet Fox terjesztett a' Parlamentom' eleibe, e' vólt, hogy a' haza állapotját, 's az annak védelmezésére tétetett végzéseket meg kellene a' Parlamentumban vizsgálni: —

„Ha azok a' Ministereink (mond Fox) dicséretet érdemelnek, a' kik a' Státus' alkotmányát a' leg nagyobb veszedelmek közzé helyhezgették, úgy a' Mostaniak érdemelnek leg nagyobbat. Arra juttattak, hogy minnyájunknak reszketni kell Státusunk' létele bátorságban való maradhatására nézve. Ha a' Ministereink által tétetett óltalmazó készüléteket megtakintem, kéntelen vagyok leg alább ennyi igazat észre venni az ő nyilatkozatásaikban, hogy egy rettenetes és hátunkon lévő megtámadtatástól kellesték félnünk. Még eddig nem mehettem annyira, hogy az általellenben üldö uraktól, a' szárazon lévő fegyvereseink valóságos számát megtudhattam volna. A' reguláris katonák' hóltigtartó szolgálatjoknak eltöröltetését, minthogy e' miatt irtoznak ifiaink a' katonaság-

tól, 's az úgy nevezett felkelt seregeknek" előzlatásokat, minthogy e' miatt a' régularis seregek' izama nem nevedkedetik, végezetre a' parafzt népnek fegyverbe való öltöztetését, minthogy, sok egyéb okokat elhalgatván, e' nem olyan sokba kerül, és a' föld' népe az útaka' és menedék helyeket jól tudván, az ellenségnek leg több kárt tehet: mind ezeket mondom, hogy igen javaslanám, &c. " —

„A' tisztelet Orátor (mond Minister Addington) igen nagy felindulással kőbtsátkozott az Amiensi Kötésnek felbelfzakasztatásáért. Hanem, honnan tudhatták volna előre a' Ministerek, hogy meddig fog a' tartani? Meg kellett nékiek a' világ előtt mutatni azt, hogy a' Britanniai segedelen kútfejek a' hadőjztatásra még nem egészízen apáltak volna ki, és hogy mi a' mi békefféges hajandóságunk mellett is elegendő erővel bírnánk eg. ellenség' bofzizantó tselekedeteinek meg bofzizálására, &c.“

Az után Pitt költ fel a' Ministerek ellen. — „Meg kell vallanom, úgy mond, hogy tsudálatos rendkívülvalóság az, hogy egy egész elztendeig tett kézfületeink után is ily ingadozók és egy mással ellenkezők a' mi Ministereinknek intézeteik. Most azt mondják, hogy az ellenség' béütésétől semmit se' tarthatunk, majd ismét, hogy annak béütését minden orán gyanithatjuk; most, hogy az ellenség nem gyűjtheti egy pontra öfzize a' maga erejit, majd ismét, hogy a' kétségbe esett ellenségnek vakmerő bátorságától nem volna mit féljünk. Bizonyos az; hogy veszedelem áll előttünk: meg kell tehát az annak elharítására kivántató kézfületeket vizsgálunk. Meg kell-é egy ilyen fe-

lelettel elégednünk, hogy óltalmazó készülleteink elegendők az ellentállásra? Önkéntvállalkozott seregeink nem oly tökéletes 'systema szerént' intéztettek el, hogy jobban ne lehetne; tartalék seregeinket is más állapotba kell helyheztenünk. Mindenek felett óltalomerősségeinket kelletik az eddig valónál sokkal különb lábra állítani. Tengeri készülteinket a' mi i e i, erről azt mondhatom, hogy minden pompás dítsé edéseink mellett is nem felelnek meg oly mértékben a' nemzet' reménségének, mint kellene. Önkéntvállalkozottjainknak sokságát nem Ministereink intézejeknek, hanem a' nép' hazafiai buzgóságának köszönhetjük. Én nem mondom azt, hogy 400 ezer önkéntvállalkozottakból álló seregünk nem volna az ország' védelmezésére elegendő: csak azt kívánám tudni, hogy azon egy időben mennyi számmal, s mitsoda időben állhatnak elő? Azoknak kötelessége volt az óltalmazó készülteket előre állapító 'systema szerént' elintézni, a' kik a' békeességkés' alkalmatosságával ellátták, hogy az nem fog soká tartani; ezek pedig, a' mi Ministereink, a' kik eléggé dítsékeseknek is hogy mindent megtettek volna, holott igen keveset tettek. Sőt ellenkezőt tselekedtek, minthogy midőn a' Parlament' végzésére az önkéntvállalkozott seregekhez megköszönő jelentést küldötte nek volna, küldöttek ugyan hozzájuk megköszönő tudósítást, hanem olyan kifejezéssel éltenek a' némely csoportokhoz intézett írásaikban, a' milyennel a' Frantziák szoktak élni (remercier), midőn valakit elakarnak botosítani. Köszönöm, de nem kell. —

(A' végezete a' jövő poszta napon következik)

Magyar Ország.

Nagy Váradról, April. 16. kán. —

Egy minden Virtusokkal ékeskedett, 's a' közön-
séges szeretettel, az álméltóságig megnyert, meg is
érdemlett Méltóságnak, éleiben Nagy Váradva-
lóságos díjzének, hólta után örökös dítsekedésé-
nek Méltóságos Kohányi Kátsándy The-
rézia Afzazonynak, Csász. és Királyi Arany Kul-
tsos Méltóságos Kis Rhédei Rhédei Lajos
Ur 17 esztendeig, és nyóltz hónapokig volt ked-
ves Házas Társának utolsó tiszteletére; tegnap
tartatott egy példa nélkül pompás temetés váro-
sunkbann. Melyet is nem annyira a' szomorú
gyász' gazdag készületei, mint mind ezenn város
minden Renden Karban lévő lakosinak, mind a'
mindenünnen sok mértföldről öszve fereglett so-
kaságnak, a' bődögült Méltóság felett hullatott
könynyeik hagynak örök emlékezetbenn.

Ezen folyó Aprilis hónap 6-ik napja 6-ik órá-
ja vetett véget a' bődög emlékezetü Méltóság ré-
genn hervadozó betses életének; minekutánna 40
esztendőket sok sinlödözések között, 's a' végét
Tüdő rothadásbann töltötte volna el. Melly szo-
morú eset, elsőben is a' város lakosinak adatott
egynéhány sorok által, nyomtatott tzedulátskákban
tudtokra; 's egyszersmind, hogy a' hónap 15 dik
napján fogna dél után 2 $\frac{1}{2}$ órakor a' Reformatu-
sok Templomában halotti tisztelet tartódni. Ezt
követte a' nagyobb gyászlevél, mely avagy tsak
azért is meg érdemli figyelmeteffügnket, mivel
innen nyilván láthatni mely hathatós kifejézései
lehetnek, a' maga kárát ugyan vóltaképpen érző
banatos szívnek. — A' Levél e' vólt:

„A' Természet változhatatlan rendszabásából, az emberi szívet sokféle vilzontagságokkal érdekelni szokott történetek' sullya, az én érzékenységit is April 6-dikán borította el leg méjjebb keserűséggel; mert fedhetetlen életü, valóban felsegittségem, különös tulajdonságokkal fel étesített Házás Társam; és egyenes szívu hív Barátom, született Kohányi Kátsándy Théréziától, a' kivel 17 esztendöt és 8 hónapot, Házásági életben eltölteni szerentsém volt; tsak nem szüntelen való egészségtelenkedése; 's most közelebből 10 hétig tartott terhes betegsége után, örökre megfoltattam. Kinek is az a' része, mely az el enyészés kedvetlen törvénye alá vettetett, azonn Temető börtba, melyet itt Váradonn, az ő emlékezetére, 's érdemlett tiszteletére kéfszítottam e' folyó hónap 15dik napján fog illendő tisztefféggel bététetödni. — De gyászos fájdalmim néminémü enyhítésére szölgál, hogy, minekutánna nékem a' szerentsés sors egy oly drága személynek bírásával kedvezett, a' ki az asszonyi Nem ékeségének méltánn tartatott, Nemes lelkének, és ritka tulajdonságokkal megkülömböztetett példás életének kedves emiékazete ki ragadvánn ötet a' komor feledékenységből, a' virtust betsülni tudók szívébenn állandóul fenn marad. Melynek meg keseredett szívvél való jelentése után s. a. t.“

Még akkor nap, mikor a' böldögült Méltóság ki múlt minden Templomokban meg zendültek a' harangok; és a' temetés idejéig, minden dél előtt 11 órakor fél óráig tartó harangozások juttatták a' szomorú esetet eszünkbe. — Más nap Aprilis 7-dikénn Vármegyénk Fő orvosa, 's több

Orvosok és Seb orvosok jelenlétében, a' test felbon-
tattatván, oly gondossággal bébal'samoztatott, hogy,
nem csak a' temetésig esett 10 napokig minden
kedvetlen szag nélkül el tartott, hanem századokig
reménylhetni hogy romolhatatlanul meg állhat.

Minekutána az Orvosok a' bébal'samozással
készenn vóitak, a' bődögelt Méltóság Udvar há-
zánál lévő nagy szalábann minden aranyos és tünd-
döklő Házi ékességek fekete fátyollal bevonattat-
tak, 's egy innen nyíló oldal szobának padimen-
tuma fekete posztóval béborittatván, annak köze-
pére, jó forma magosságra egy pompás gyász' ágy
készítettett, 's arra a' test a' leggazdagabb kézü-
letekkel a' nézésre 9 napig ki tétetett. Melynek
látására mind a' város, mind a' környék lakosi
közzül, mindennap hajnaltól fogva késő éjtszakáig
oly sok nézők gyülekeztek hogy a' jó rend meg-
tartására, éjjel nappal kívül a' Hajdúk, a' Test
körül pedig a' Gránátérosok strázsálása nagyon
megkívántatott, ámbár a' szüntelen tartó effőzés
a' népet némünémüképpen meg akadályoztatni
láttatott. — Kilentz napok el telvénn Aprilis 14-
dikénn délutánn 5 órakor az említett nagy szalá-
bann sok Uraságok, 's a' város színe begyülekez-
vénn, minden Templomokbann a' harangok ismét
fél óráig vonattak, a' gyászos szalának pedig egyik
szegletében a' Reformátusok Debreczeni Kollégyi-
omából a' Kántor Deákok Prof. T. Sárvári Ur
igazgatása alatt keserves halotti énekeket énekel-
tek; a' másik szegletében az itt múlató Aussenberg
gyalog Regementjébéli Muzsikások fúvó szerzár-
mokon szomorú Ariákat zengedeztek, míg ezen,
egy mást szakaszoként felváltott, mintegy, egy

oráig tartott szomorú zengedezések után, a' teft a' számára különös gondal és izléssel készült gyászos koporsójába bé helyezettette, 's ne hogy az időnek fetéttsége miatt, a' teft elvitelére vá-
 rakozó, 's az utzára öfzve tola-
 kozott nép közt valami rendeletlenség történjen; tsak éjfél után lehetett, még akkor is az utzákról 's a' Templom ajtajáról még mind el nem takarodott nép miatt, a' Teftet az itten lévő Reformátusok Templomába bé vinni.

A' holott is a' Katedra koronája, fekete fátyollal, maga pedig a' Katedra, 's a' két kar fekete posztókkal bévonattak; melyekről, a' bóldogúlt Afzfonyság fehér selyem atlatzra készített czimerei függöttek. A' Templom közepe is a' Katedra előtt, fekete posztóval béterített, 's ennek közepén a' Castrum doloris emeltetett fel; 's ennek tetejére a' koporsó tétetett, melynek minthogy fekete bársonnyal vólt bévonva; a' széleinn, az öntött ezüftből készült párkányozatok, 's hasonlóképpen a' koporsó oldalainn a' fekete bársonyon igen szépen jádfzottak, ezenn tizta ezüftből készült betük:

Méltóságos Kátsándy Therézia. Cs. és Kir. Arany kultsos Ur, Kis Rhedei Rhedei Lajos Ur Házas Társa, meg hólt Eletének 40 dik eiztendéjében Aprilis 6-dik napján 1804 benn. — Mely betük közzül a' kezdő betük három, a' többiek harmadfél hüvelyknyi hofzfúságúak vóltak. — Ezenn pompás készületnek, a' fekete bársony alóll, a' koporsóból ki-nyuló gyönyörű fehér patyolatok, 's az azokat prémező igen drága külső Országai tsipkék, nem kevés díft adtanak.

Vasárnap Aprilis 15-dikén harmadfél órától fogva, három óráig adtak ismét jelt minden harangok a' Temetési pompára, és a' nép a' Templomhoz felgyülekezvén ne hogy a' nagyobb rendű Uraságok ki szorítottassanak 1 írása mester, 2 káplár, 's 24 Granatérosok formáltak a' Templom előtt Spallért. — 'S így lassan lassan a' teméntelen nép közzül elébb az Uraságok, azután a' tiszteesebbek a' Templomba béverekedvén; a' karban a' Debreczeni Kántor Deákok, az énekeg el kezdettek; 's ő utánnok ismét a' muzsikuskok keserves Ariái következtek, 's ennek vége lévén fel ment a' Katedráta Tiszt. Földvári József Ur, és ezen alkalmatossághoz intézett prédikátziót mondott: melynek mikor vége lett ismét a' karban az énekesek, és muzsikuskok egymást felváltó szomorú zengedezéseik hallattak. Ezek után fel ment a' Katedrába Próf. T. Budai Esaiás Ur, és egy halotti oráziót mondott el, melyet ujra az énekek, és muzsika váltottak fel. Végtére Hazánk esemete: Poétája T. Csokonai Vitéz Mihály Ur mondott bútsúztató verseket, 's azómbann ezen halotti Czeremóniának tartása alatt, a' Férjfiak között, egy koporsó köre való Deák irás (Lapidaris Stylus) melyet Vármegyénk Exactora T. Hatvani Istvan Ur szerzett osztattatott ki nyomtatásbann.

Majd ismét, mind a' Férjfiak mind az Afzonyok közt két nyomtatott gyász versek osztattak ki mellyek közzül egyiket tsak ugyan az említett T. Hatvani Ur; a' másikat Héczei Gábor, Debreczeni Deak készítette.

Vége lévén a' Templombann a' czeremóniának, a' Vármegye fobb emberei, 's Tisztyei köz-

számára lakhellyül, az úgy nevezett Justiniánus palotáját a' ritka szépségü képes házzal egyetemben nagy summa pénzen megvásárolta.

Magyar Ország.

Fiumeből, Majus' 3 kán. — „A' mai napon evezett el innét a' Károly Princz nevű Austrial Brigantin hajó St. Tamás felé Amerikába. Ezen expeditzió a' maga nemében leg első történet a' Magyar tengerpartokon, azért kiváltképpen, hogy ezen probatételben tsupa hazabéli személyek a' részeseek (interessensek), a' kiknek özfeszterkeztetődések idevaló Kereskedő Adamich Lajos András úr munkás szorgalmatoskodása által, a' ki magát az itt lévő kereskedésre 's egyéb hasznos probatételekre nézve már ennekelötte is több tekintetben igen érdemessé tette, eszközöltetett és vitetett tökéletességre. Az egéiz tereh, a' mellyel a' nevezett hajó elevezett, tsupa haza béli produktumokból és fabrikai szerzeményekből vagy portékákból áll. Ha ez az első expeditzió ismeretesen, minden bizonynyal többek is fogják követni, a' mellynek az a' bóidog következése lesz hazánkra nézve, hogy a' koloniákból, vagy a' világnak más részéből való szükfégesterméseket és portékákat, az első kézből, és önnön portékáinkért való egyenes tsere által, kaphatjuk.

Gyönyörűről April. 21 kén. — Cs. K. Udvari Tanácsos Gömör Vármegyebéli Vízszéthi Mélt. Sturmman Marton ur, a' ki a' Cs. K. katonaság eránt viseltető jó indulatját a' maga jól tévő segedelme 's a' Helseg' szolgálatjában való buzgósága által, már több versben megbizonyította, közéletéről is egy újj bizonyosságát mutatta jó és nemes szívűségének, midön ezen sokáig tartó

drágaságot tekintvén, az azon környéken fekvő Fő Hertzeg Ferentz Vasas Regimentje' Oberster Ofztálya' 2 ik Swadronyában lévő köz embereknek éielmeken való könnyebbítés végett, a' Strázsamesteren kezdvén lefelé minden embernek egy egész hónapi fiztetést, u. m. négyszáz hufzonöt Forintokat és 30 Krajtzárokat, 's ezen kívül egygyen-egygyen minnyájoknak négy-négy lópatkót, ingyen adatott.

Az ilyen nagy és nemes szívből származó tselekedetek meg érdemlik valójában a' Regiment' közönséges köszönetét és a' közönséges kihirdette-tét.

Nagy-Becskerekről Majus 6 ik napján. Ezen Tek. Nemes Torontal Vármegyének moltsni Fő Ispánya, Méltos. Lofsonczi Gyürky István Cs. Kir. Udvari Tanácsos, és a' Fel. Kir. udvari Magy. Cancellárián Referendarius Ur Eő Nagysága, ezen folyó hónapnak 3-ikán itt helyben Generális Gyűlést tartván, ezen Tek. Vármegyebéli Magisztrualis Tisztviselők közt esett változást ekképen méltóztatott ki pótolni. Az eddig volt Fő Notárius Titt. Horváth Péter úr helyébe, a' ki változó egeffégére, 's nevezetleesen fzeinek elgyengülésére nézve eddig viselt hivatallyától elbutsúzott, és sallarisatus Tábla Alsessorrá tétetődött, eddig 1-ső ViceNotáriussi hivatalját igen ditséretessen, és a' Tek. Karoknak és Rendeknek tellyes meg elégedésekkel viselt Titt. Kálfonyi Sándor Urat Fő Notariusi hivatalra emelni; ennek helyébe 1-ső Vice Notariusnak eddig volt 2 ik Notáriust Hajólsy Ignác Urat tenni méltóztatott kedves Fő Ispány Urunk Eő Nagysága. A' 2-ik Vice Notariusnak a' helye

üresen hagyatott, hanem honorarius V. Notariusoknak Karátsonyi Bogdány, 's D'Ellevaux Károly Urak nevezettek ki. Ezekon kívül vólt All Szolgabíró Szily Adám Ur ezen hivatalját le tévén, helyette All Adószedő Titt. Karátsony István Ur, All Szolgabíróvá; helyébe vólt Eskütt Titt. Szöllösy János Ur All-Adószedővé, ennek helyébe vólt Cancellista Körmeny István Ur Eskütté tétetődtek. — Második Vármegyebéli Physicusnak Csokorlán Ur neveztetett ki.

Nagy Britannia.

Folytatása azon Parlamentomi vetélkedéseknek, a' mellyek az Alsó Házban April. 23 dikán Foxnak ezen projektoma felett, fordúttak elő: hogy a' haza' őltalmazására kívántató készületeket a' Parlamentomnak megvizsgáltatni, 's a' végre egy Commissiót rendelni, szükséges vólna:

„En azt tartom (így felelt Hadi Minister Yorke a' Fox és Pitt beszédeikre), hogy egy ilyen Commissiót kinevezni, példa nélkül való történet lenne. Meg lehetne azt tselekednünk, hogy katonatiszteket elő hivatván, tanátsot kerdjünk tőlök: hanem a' dólgot egyenesen kimondván, az ilyen eszköznek elővetetődése csak akkor hagyathatik helyben, midőn közönséges szerentsétlenség érte vólna a' hazát, vagy pedig közönséges békétlenség uralkodna. Ért-é valamely közönséges szerentsétlenség bennünket? vett-é az ellenség valahól valamely nevezetes győzedelmet rajtunk? Uralkodik-é valamely részében hazánknak a' mi magunkviseletével való közönséges meg nem elégedés? Hogy ezen Házban sok békétlenség legyenek, jól tudom: hanem, hogy a' hazában is legyenek,

hol vannak a' bizonyságok? Azt vetik a' Ministerek' szemire, hogy az Önként vállalkozottaknak jó lábra való állittatásokat elmellőzték volna: holott önkéntvállalkozott seregeinknek sokaságokat és jó rendjeket egész Európa tsadálja. A' mi a' parasztoknak felfegyverkeztetéseket illeti: erre nem felelhetek egyebet, hanem, hogy ezt még eddig semmi nem akadályoztatja; az én vélekedésem azonban ez, hogy a' mi parasztjaink nagyon különböznek a' Tyrolisiaktól, és nem tudom, hogy a' paraszthadnak a' mi erdős vidékeinken lenne - é olyan következése, mint a' Fekete erdő és a' Neckar vidékein való (Német ország) volt.

Igen éles kifejezésekkel védelmezte Fox és Pitt ellen a' Ministereket Generál Attorney:

„A' Fox módoson öszszefűzött tekervényes beszédének valóságos tzielja (ógymond) nem egyéb hanem a' Ministerek' elbotsáttatása. Ha a' Pitt javaslása a' kineveztetendő Commissió eránt helybe hagyattatna, annak hasonlóképpen a' Ministereknek elbotsáttatások lenne első következése. Ilyen tekervényes beszéd által kell - é a' valóságos tárgyat vitatni? Ilyen oldaloslag való útakon módakon kell - é Ministerjeinknek alkalmas vagy nem alkalmas voltok felől kérdést tenni? Meg nem foghatom, hogy a' tisztelt két Orátorok, kik közül az egygyik (Fox) a' békekéséget javasolta, a' másik pedig a' hadakozás fojtatásának barátja, mind ketten így megegygyeznek Ministereinknek óltsárlásában. Én ebből az ő egy tekintetben való megegygyezésekből és más tekintetben való ellenkezésekből, sok roszfzat jövendölök. Az első közzülök azt erősfíti, hogy tsak a' veszedelem' nagysága okozta ezen Házban az ellenkező véleke-

déseknek ilyen öszszeolvadásokat. Ő taiám az-
 zal mutatta meg részéről az egygyeűséget, hogy a'
 leg veszedelmes időben feléje se' jött a' Parlamen-
 tomnak? Hol vólt a' tiszteit Orátor akkor, midőn
 a' hadi hajós seregünkben kiűtött támadás, ele-
 nyéűzéssel fenyegette tengeri erőnket? Én az Orá-
 tor beszédének azon része ellen, a' mellyben a'
 békeűség eránt való hajlandóűségát nyilatkoztatja,
 semmit nem akarok szóllani; kéűtszég kívűl a' mint
 az előbbeni hadakozás' alkalmatóűűségával akár mi
 feltételek alatt békeűséget akart vólna köűtetni, ar-
 ra ő most is hasonlókéűppen kéűz vólna: hanem,
 hogy a' másit tiszteit Orátort (Pittet) erre, min-
 den ékes szóllásával is rá vehetné é, nem tudom,
 de nem gondolom. Azzal vádolják Ministerein-
 ket, hogy a' haza' védelmezésére kívántató kéűzű-
 leteket megtenni, elműlatták légyen: de szembe mé-
 réűszel még tsakugyan ez a' szegény elhagyatott ha-
 za szállani az ellenszéggel. Azt mondják, hogy or-
 szágunkat megűszállva tartja az ellenszég: holott a'
 mi hajós seregeink zárták be az ellenszégnek min-
 den kikötőhelyeit; és én szereztném tudni, mi név-
 vel nevezi magát az a' nemzet, a' melly a' szegény
 elhagyatott Britanniára szánakozó szemekeűt vetne.
 Igen de az ellenszég fenyegetőűdzik, így szóllanak:
 jól van, de a' hajóival el nem mer a' batteriák
 (part' sántzai) alóűi és a' kikötőhelyekből távoz-
 ni. Gyanítom, hogy ha változás találna esni Mi-
 nistereink között, a' köűvetkezendők majd jobban
 fognák kormányozni a' dölgot. A' tiszteit Orá-
 tor (Fox) leg előűb is megpróbálná az Orosz bi-
 rodalom' köűzbenjárása által a' békeűséget helyre-
 állítani, hanem nem tudom, milyeneknek találná
 a' feltételeket. Mi lenne annak a' köűvetkeűzése,

ha Miniftrereink mostanában letennék hívatá!jokat! Nem most az ideje a' Habeas Corpus Aktája' szünete', 's Irlandiában a' katonai kormányozás félbeszakasztása, és az ugyan ott lakó Catholicusokat illető kérdés felett való, vitatásoknak, és okoskodásoknak. Mit várhatnánk egy olyan Kormányozószéktől, a' mellynek feje a' Frantzia Konstitúciónak bámulója (Fox) lenne? "

Ezen szavakra nem tartóztathatta meg Fox magát, hogy felne kiáltson, megintvén az Orátort, hogy tartsa hátárok között magát; a' melyre így felelt az Orátor: — „Én nem léptem ki az által a' rend' határai közzül, hogy ezen Házat a' megsalattatás eránt meginttettem: hanem, úgy itélek, hogy eleget beszéltem.“

„Én is oly értelemben vagyok, mond Windham, hogy van ok a' mostani Miniftrereknek elbocsátódásokra.“ — „Szeretném ha megneveznék nékem azokat (felel ismét Gen. Attornéy), a' kiknek a' mostani Miniftrerek' helyébe kellene tétetödniük; majd meg mondanám én róllok való vélekedésemet. (Ezen szavak hahatával való katzáásra adtak a' kalmatofságot). — Utoljára ismét felzöllalt Fox, igen sajnállván, hogy személyes vagdalkozásra került volna a' dolog. Csakugyan visszavetett az ő projektoma. Ellene 256, mellette 204 vokok voltak.

Napkeleti Indiában sokkal sebesebb lépéseket tesz a' tehénhimlőoltás mint Európában, holott az emberek ott sokkal tnyábbak és nem oly újfágon kapók. Ennek okai ezek: — 1) hogy az Indusok ájtatos tiztelettel viseltetnek a' tehénhez, tehát minden szent előttök, a' mi etől ered — 2) hogy Doktor Anderson az ő Sz. Iráffoktat

adott ezen himlőnek nevet, Amuatumnak nevezvén azt, a' mely Halhatatlanságot tesz — 3) hogy a' Braminák, az ő papjaik, és az Országglófszék méltóképpen pártját fogták ezen himlőoltásnak — 4) hogy az Orvosok igen vigyáztak, hogy mindenkor jó matériát óltsanak, ne hogy megsalattatván, a' hitelt elveszessék.

Meghívó Jelentés.

Tudtára adatik Otth Györgynek, a' ki először Szüts, azután Efttergáros mesterséget tanult, és az ő hugának Otth Rosáliának: hogy az ő bátyok Ragacs Mihály Sükösi Plébánus úr ez előtt hat efttendővel meghalálván az ő Testamentomában az említett Otth Györgynek 500, Otth Rosáliának pedig 200 forintokat hagyott; ezek tehát az ő részekre hagyott pénznek kezekhez vétele végett egy efttendő el folyása alatt vagy személyellen Sükösd helységének (mely N. Pelt Vármegyében Kalotsa és Baja közt fektzik) Plebanusánál Horváth Jósefnél, a' meg nevezett Ragacs Mihály Testamentoma' végre hajtójánál meg jelennyenek, vagy hiteles irás által az ő lak-helyekről tudósítást tegyenek; más-kép' efttendőnek elfolyása után az ő számkokra hagyott pénz a' Testamentom értelme szeréat más végre fog fordítatni. Költ Sükösdön April. 12-dikén 1804.

Horváth Jósef, Sükösi Plébánus.

* * *

A' Magy. Orzági Prókátor Urakra nézve ki adott kegyelmes rendeléseket, a' Fels. Kir. Udvari Magy. Cancellária parantsolatjából, a' mai napon költ Magy. Kurir darabja mellé ragasztott Tóldalékban a' Magy. Publikummal közleni, tartozó köteleffégünknek tartjuk.

P. D.